

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.17. Fatere tua esse peccata: bonum autem de Dei manu prouenire: illam cum Daudid exalta, & non tuam eum Saule.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

Nabuchodonosor ob arrogantiam suam. I. Sa. 10. 2.

retulit rex ille victorias, robore ac favore confortatus diuino ac singulari: sed ea mentis Monarchiam suam inuasiu amenua, vt eorum sibi omnium honorem laudemq; superbus arrogaret. *Visitabo super fructum magnifici cordis Regis Assur, & super gloriam alti uerticis oculorum eius dixit enim. In fortitudine manus mea feci, & in sapientia mea intellexi. O non tolerandam, inquit Deus, peruersitatem, o impudentem stultamque temeritatem, suis victorias dare manibus, quas obtinuit, & carum sibi velle gloriam arrogare? Numquid gloriamur securis aduersus eum, qui fecit in ea? aut exaltabitur serra contra eum, a quo trahitur. An si lior dan posset securis inconsideratio, si intellectu pelleret, quam si dum eius opera lignarius altissimam exscidit pinnum, se superba erigeret, diceretque: Hoc non opus est lignarij, sed meum, ego quippe pinnum amputaui: si factio scriui non parum formoso ac multo labore, seditionem moueret vel maleus, vel bipennis, vel dolabra, vel cælum, vel lupus, vel cuneus & opifici gloriam suffutari conaretur, atque obijceret. Ego operis huius elaboraui pulchritudinem. Vah insanam vanamque stultitiam. De hac impius arguitur & stultus Nabuchodonosor.*

IX. Similitudo.

Ab hac me Deus inani stultaque precatur Apostolus, liberet cogitatione. Hoc intelligo, quod omni vero verius opus ego boni efficiam, tanta pollens libertate, vt per meram libertatem meam illud possim non agere, si uel uero, verum & hoc agnosco, quod illud agens, causa non sum principalis, cui gloria debeat praerogaua, ita vt eam mihi liceat omnem adscribere, sed Dei gratia ipsa est quae mecum agit causa principalis. *Gratia Dei merum.* Ipsa est, quae me corroborat, me sua facit achiuitate potentem, ipsa necum operatur, ego illi eius adiutus auxilio liberè consensio. Hæc est Catholica Sanctorum veraque confessio, hæc ea est quam nos docete conatur verbis suis cælestis noster ille præceptor, quia Pelagij ac Lutheri errores acuto confodit gladio. Quid ais Lutheri? quid loqueris hæretice. Quidquid boni officio, Dei est, & ipse omnia operatur eo modo, vt nihil in eo sit quod meum esse censeam: nec vlla est in mea gratia, alia iustitia, quam ea quæ est in Christo &c. Mentis o proditor: sancti viri opus est bonum quod agit, eius est gloria, eius iustitia, quæ sanctus, quæ iustus esse traditur: in quantum qualitas quædam est, in anima eius residens, quæ reddat eam uersutam gratamque diuinæ maiestatis oculis, sicut albedo corpori inhaerens il-

X. Bona opera nostra sunt.

illud album efficit. Eius est ieiunium, oratio, merita, tam enim liberè illa peragit, vt propter hæc de iustitia cælesti possit præmium exigere, & cum Apostolo profari: *Bonum certamen certans, sursum consummanti fidem seruauit, in reliquo reposita. Mihi corona iustitia, quam reddet mihi Dominus in illa de iustis iudex.* Tanto mihi iure præmium debetur, vt illud mihi, sit Deus redditurus: quia iudex est iustissimus. Quid ais Pelagi: quid effusus Hæretice? Quidquid boni facio meum est, & opus est solius manus meæ, nec est, quod in eo præter liberam meam uoluntatem aliud agnoscam principium. Perfide mentis hæretice: maiorem enim in hoc si a diuina gratia partem sibi uendicat Deus, quæ tibi benignus ac currit, tecumque concurrit, quam omnes vires inæ naturales: iam enim hoc præmisi At ostolus. *Qui operatur in nobis & uelle & perficere, pro bona uoluntate.* Ipse est omnis in omni principium, cuius fauore motus hoc agere uoluntate, & ipse est, qui uoluntati illi addit manum & perfectionem: *Et perficere:* iam ex nunc te redarguit Apollolus: *Quis enim te deseruit? quid autem habes quod non accepisti? si autem acceperis, quid gloriaris quasi non accepisti? Promde quamuis gloriam, ob operis boni præstantiam, laudemque mereris: attamen tua non est principalis, nec tibi ob hoc, sed Deo debetur gloria principalis.*

§. 17. Fatere tua esse peccata: bonum autem de Dei manu provenire: illam cum Dauid exalta, & non tuam cum Saule.

Hoc probè calluit uates Dauid in diuina gratia, mysterijs super: o lumine copiosius illustratus: ait enim: *Incerta & oculta sapientie tua manifestasti mihi.* Virtutum illius celebrat Spiritus S, eucomia, eiusque heroica, & diuina describit opera meritorum: porro hoc unum fuit, quod eum illa tanto digna censerentur præconio; in omnibus, tamen quæ laudabiliter gessit, confessionem laudemque Deo retulit uniuersam, agnosceus illum vt eorum auctorem, causamque principalem. *In omni opere confessionem reddi Saule, & Excesso in uerbo gloria.* Multoties D. August. in psalmos expendit, quod duas confessionis species Dauid cecinit: vnam scelerum suorum, & bonorum suorum operum alteram. Confessio criminum suorum ea erat, quæ fatebatur sua illa esse: hæc inquit Dauid, aperto ore, mea sunt, eo quod lo-

XI. Bona opera nostra sunt.

Philipp. 2.

1. Cor. 4. 7

45

1. Ps. 50. 8.

Eccle. 47. 9

1. Dux confessionis species quæ Dauid fatebatur sua esse peccata

lus ea perpetraverim: *Iniquitatem meam ego cognosco*: q. d. Hoc primum in peccatis meis agnoscere atque confiteri, quod mea sint; unde sic animam suam exhortatur: *Benedic anima mea Domino*, &c. *Qui propitius omnibus iniquis tuis*: tuis sunt absolute iniquitates, nec quidquam in eis Deus participat. Hæc illa stulta est Lutheri hæresis, dicens: quod eo modo, quidquid agimus de Deo veniat, & nihil nostrum sit, ut etiam in illo referat auctorem nostrorum esse peccatorum, atque quod ipse ea operetur, ad ea nos moueat, nos taliter impellat, ut non minus eius opus fuerit sacrilegi Iudæ traditio, quam præsentia Petri: Hæresis est hæc a seculo antiqua, quæ peccatores impiissimi suas obvelant horrendas iniquitates, ut contra illam de industria scripserint SS. & antiqui Patres: D. Basil. tractatum edidit, cui titulum prænotavit: *Quod Deus non est culpa malorum*. D. Chryso. aliam, cui præfixit. *Quod nemo laedit nisi à seipso*. Et D. Ambros. per amplexu disputat: *Quod auctori à Deo non sit divina constitutio, sed propria voluntatis*. Et ad propositum alij SS. subtiles instituunt discursus quos diuina quadam sapientia comprehendit sapientia putat D. Thom. Non est peccatum opus Dei, nec hoc illi impiè adscribas, de tuis tantummodo manibus nascitur iniquitas, quam peruersa tua ac depravata produxit voluntas. *Non dicas illi me impleauerit*. Sic te præmonet spiritus Dei: Hoc est cum D. Ambr. & D. Aug. quod Deus primo illi infirmantem fratricidæ, malignoque Cain ex lectione Septuaginta, quam illi sequuntur. *Peccasti? Qui se, ad te conuerso illius*: Nostra verò sic scribit: *Nonne si bone egeris*, &c. Impiè, nefarie peccasti, fratrem in corde tuo necem machinatus? Ab hac quiesce, nemini nisi tibi culpam imputes, *Ad te conuerso illius*. Ne solidum tuum & imprudens animi propositum in fratrem tuum mihi referas sacrificantem, sed nec mihi adscribas eius acceptanti sacrificia tua verò reiicienti, in peruersam hoc animam tuam teijcias, culpam principium voluntatem tuam malignam accusa, & inuidia adscribas; quæ ex illa nascitur, illamque rodit sicut tinea ligni medullam.

Nemo melius rem tetigit, quam ipse David, quem paulo ante citauimus, dum Nathan accersit illi oculos aperitur, ut peccatum agnosceret, quàm primum hoc illi significatur, Exclamavit: *Peccavi*, & hoc aperius exponit, dicendo: *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco*. Si quid sapio casum memorat Adami, dum enim post Adam suam peccatam Deus aduenit eum reprehensurus, il-

lud se commisisse mendax non negavit, porro suum esse non agnouit, nec sibi passus est imputari, culpam in sociam Euam coniecit, imò in ipsum Deum, qui talem ei sociam adinuerat hoc enim ex mente D. Aug. significare voluit dicendo: *Mulier quam dedi mihi & hoc perditionis Adæ non minima ratio fuit*. & casta, cur illi loco remissius culpæ daretur sententia dolenti ac penarum in vita, & angustiarum in morte: *Maledicta terra in opere tuo, in laboribus comedet ex ea, & spinis & tribulis germinabit tibi*, &c. *Valens es, & in puluerem reuertetur*. Ego Domine, clamat David, non sic: sed peccatum meum cognosco, illudque ita meum esse opus, ut totam mihi culpam imputem: & me totalem illius causam esse fatear efficacem. *Iniquitatem meam ego cognosco*.

Idem hoc egit innocentissimus Iob: *Si abscondi quasi homo peccatum meum, & celavi in sinu meo iniquitatem*. Hæc stylo pro more suo moraliter perpendi: D. Greg. idem Adæ facinus considerans. Non sic ego, ait David: nec est cur peccati meum abscondam, nec illi velamen adiciam excusationum, alteri culpam iniiciendo. Hæc igitur prudentissima est tuorum criminum confessio, aperte confiteri te esse peccata, tunc tundere pectus, designando hunc esse fontem voluntas originalem, ex quo cuncta scaturiunt, non alteri origo est referre, sicut nobilis, qui censet ratione status sui peccati se te esse ad otiose vitandum, & illi culpam iniicit, cur se nequaquam in actibus virtutum exerceat, & matrimonio iunctus suo statui adscribit, cui nullam conscientia suæ habeat sollicitudinem: nec non meretor, cui sane patiarur inopem interire, sicut prædiximus primo die Iouis quadragesimæ, fateamini vobis esse peccata, eorumque fornicem, peruersam vestram esse voluntatem.

Hoc est, ut opinatur D. Hier. quod D. Icanes voluit, ut fateremur: *Si confiteamur peccata nostra, fidelis est, & iustus, ut remittat nobis peccata nostra*. Quid fateri debeo ad criminum indulgentiam? quod tua sint peccata nam idcirco inquit semel & bis repetit: *peccata nostra*. Idem Dominus ore prædicat Ilaix, iuxta Septuaginta: *Die iniquitates tuas, ut iustificeris*. Deum remissionis ac iustificationis principium est, fateri tua hæc esse peccata; hoc canit idem hoc aperte confitete; & hoc David fatebatur: de quo suo loco dicendum.

Asteram emittebat confessionem suorum bonorum operum. Quæ erat hæc confessio? Gratum actionis. *Confiteri* (inquit D. Chryso.) *Secunda est*

esse culpam non agnouit
 Gen. 3. 12
 Gen. 3. 17
 Tob. 7. 39
 L. 22 mor. c. 13
 IV. Nolite
 In Proc- mo trium
 librorum
 au Dialo- rum c. 11
 Pelagia.
 I. Ioh. 1. 9
 I. Sa. 4. 26
 46 D
 V.
 Secunda est

confessio-
et gratia
a. 110.
D. Chryf.
Ho. 9. 12
Matth. in
allud. Con-
fiteor tibi
Pater.
To. 2.

270
est gratia agere: cum enim alicui gratia pro ali-
quo redduntur, fatetur se hoc ab eo recepisse.
Hanc in omnibus pijs suis David operibus fa-
ciebat confessionem. In omni opere confessionem
dedit Sancto. Cathalogum recenset egregium
Spiritus S. facinorum David que ceteris sunt
eminentiora. Cum leonibus lusse quasi cum agnis,
& in vestris similiter: &c. Conyitit inimicos vni-
que, &c. Opera miramini oblitenda & ineffa-
bili digna praeconio. Modo videmus quid in his
egerit, cui horum facinorum gloriam laudem-
que retulerit Deo. In omni opere confessionem de-
dit Sancto. & Excelso in verbo gloria. & de omni
corde suo laudavit Dominum, & dedit illi contra
inimicos potentiam. Si gigantem superet terrea
molem vastissimam, viribus armisque longè dis-
par & inferior: Deum sibi vires tribuisse confi-
tetur. Deus qui praecinxit me virtute, &c. Qui
dedit manus meas ad praelum. Possuisti ut arcum &
retem brachia mea. & dedisti mihi protectionem
salutis tuae. Si ingenij dotibus tantum valeat, ut
aurae mane retulanti comparetur. (Sicut lux au-
rora, oriente sole, mane absque nubibus rutilat.) Si
caelestium scientia mysteriorum antiquos, om-
nes longè praecurrat: à Deo sibi tantam infundi
lucem candidè confitetur. Quoniam tu es, qui
illuminas lucernam meam Domine. Si constanti &
infracta mente iniquissimas patitur sibi iniuri-
calumnias, & perpetes sustineat Sanctis soceri
persecutiones: Deo huius patientiae lauream di-
cendam esse confitetur. Quoniam tu es patientia
mea Domine, Domine spes mea à iuventute mea. Si
copiae seque militares rebellem prosterant filium
Abalon, qui tanto patris sui dilectissimi vitam
exposuit, & illa victoria, vitam suam, nec non
regni salutem servavit incolumem, confitetur
Domini est salus. Si de Phihsthaeis, ac Ammo-
nitis decat triumphum: hunc non armis, non
militum robori, sed divino favori adscribendum
esse confitetur. Hi in curribus, & hi in equis, nos
autem in nomine Dei nostri magnificabimur, si cul-
pam remitti sibi gaudet, & in facienda peni-
tentia stabilem perseverare, divinum hoc opus
esse confitetur. Dominus firmamentum meum, &
refugium meum. Tandem quidquid in se virtutis
admiratione, divini muneris ac misericordiae, quae
suis animam eius operibus circumcingit, donum
esse confitetur. Qui coronat te in misericordia,
& in miserationibus. Unde hoc perpetuo verbum o-
re deprimebat: Deus meus misericordia mea. In
omni opere confessionem dedit Sancto.

VI.
David de
omnibus
Deo gra-
tias age-
bat.
Psal. 17. 33
Psal. 143. 4
2. Reg. 23. 4
Psal. 17. 29
Psal. 70. 5
Psal. 39. 8
Psal. 19. 8
Psal. 17. 1
Psal. 102. 4
Psal. 138. 18
VII.
Saul sibi

Deoque refractarius Saul perpetravit. Narratur, quod cum amissa iam prima humilitate, qua Saul, dum à Deo in regem eligeretur, efflorebat, victoria potius contra Amelecitas reuertetur, ascendit in Carmelum, ibique victoriae trophaeum arcum erexit triumphalem familiare facinus in omnibus saeculis, in honorem non exiguum victorum triumphantium, & singulariter Romanis vhitatum. Venit Saul in Carmelum, & erexit sibi fornitem triumphalem. Ex Heltao cum Caierano legimus: Ecce faciens sibi stare manum. Et valde conformiter et, quod Lyran. notat, quod Hebraei interpretes intellexerint, in illa fornice triumphali, depictam fuisse in summo eius vertice manum regis supereminentem fixam ac robustam: hoc enim est, stare manum. Et sic ex eodem textu colligit Caierus; volens illo signo huius celeberrimae victoriae contra Amelecitas palmam manus suae viribus, ingenioque dedicare, & apertis haec verbis dicere, cum inflatis illis insipientibus: Manus nostra excelsa, & non Dominus, fecit haec omnia. O mortaliu miserum, quem merito vates Samuel totis deplorat noctibus, eiusque perditionem lacrymis desset intermediables: cum enim vixisset cum in regem, tenerimo diligebat eum affectu: nec enim amentior poterat esse sultitia, quam sibi, suae diligentiae, sollicitudini, providentiae, viribusque illustis illius victoriae exitum argoare feliciorum.

Competat haec caecis amentia Gentilibus, quorum haec praefata verba legebantur: Manus nostra excelsa, & nos Dominus fecit haec omnia. Sint haec verba superbo inflatoque spiritu, propria qualem in Nabuchodonosor reprobamus, qui tanti seipsum faciebat, ut sua nam suam ac sacrificia imaginem multo ipso minorem voluerit pro Deo adorari: de quo testatur vates Abacuc, quod ob- tenta victoria; (quales plurimas reportavit) erexerit altare, in eo arma staret, quibus contra hostes dimicauerat, gladium, scutum, lanceam, thoracem, sagittas aliaque multigena armorum instrumenta, quibus inimicos profligaverat, illi que sacrificia litabat insigniora, ut pote quibus victoriae gloria palmaque debebatur. Super hoc letabitur, & exultabit: propterea immolabit Habac. 2. 16. 16. crassata est pars eius. Quis ferat hanc patienter iniustitiam horrendamque perverstitatem? & id genus insensatas dixit patientiae speculum Iob: Si osculatus sum manum meam ore meo, quae est iniquitas maxima, & negatio contra Deum altissimi. Crimen Verbis applaudite divinis, Absit hoc à me, ut maximè osculer

victoriae
laudem
rogat.
1. Reg. 15.
12.
Danti. 32.
27.
47. 48
VIII.
Nabuchodonor
armis suis
bat victori-
cibus.
Habac. 2.
16.
Iob. 31. 27.
IX.
maximè
osculer

osculari manum. osculet manum meam: est enim iniquitas maxima: in superlativo gradu; & negare, & auferre supremo, altissimoque Deo, quod illi proprio iure conuenit: quid hoc? an tantum hoc scelus, si quis manum suam fuerit osculatus? Vix paucis omittis dicere, tibi manum exosculor. Sublime mysterium quando aliquid ab altiore, eos recepisse volumus indicare, dicimus: manum tuam exosculor: quocirca propriam si quis manum fuerit osculatus, eo ipso protestatur, quod ab illa procedat, quod bene actum gratulatur, illique sine actione referenda gratiarum. O sacrilegam contra Deum prodicionem, operis boni, quod fecisti, manum suam laudem adscribere: quantum enim in hoc tui arrogas manibus, tantum diuini derogas negalque manibus. De hoc arguit merito Saul: *Qui haec fecit manum.* Porro non sic David, non sit humilis ille rex: *Qui in omni opere confessionem dedit sancto, &c.*

X. Scripsum de eo circumfertur, quod insignem de Moabitis Dei sui que hostibus triumphum celebrat: superato Rege Adarezet, captis mille septingentis equitibus, & viginti millibus pedibus, subiecta viciuque Syria, prostratis ex hostibus viginti quibus millibus, aliisque captiuis quam plerimus in valle Salinarum. Accum erexit triumphalem tantarum symbolum victoriarum. Hoc ita intelligit Lyra ex communi sensu Hebraeorum, illis verbis indicari. *Fecit sibi David nomen, cum reuertetur capta Syria* cui iustitiam Abulenti. *Quid agis Rex sapientissime? Formidam erigis tuis celebrandis victorijs? An damnationis Saul non meministi, cuius que ratio fuit alia, quam similis fortis erectio? Sic est, illi namque ruinae fuit occasio, nati vero salotis: sed Saul arcum constituit, triumphum gloriam suam adscribens manibus, unde & manum in eius fastigio iussit altissimam collocari: Verumtamen non ego meam, sed Dei exaltavi subsidiariam: opinor autem quod in arcu depulerit Dei brachium, ut omnes intelligerent, illi ut causa principali victoriae palmam referendam. Similiter & Moyses, alterum adificauit obtemperantia mirabili illa contra Amalecitas victoria; ut in Exodo legitur. Erant illi numero propensio-*

Exo. 17. XI. Similiter & Moyses. quod manibus tali vigore protulit in altum ciatas, ut dum eas demitteret, populus Dei terra vertebat, sin autem attuleret, victoria laetus potestetur, tandem illam adeptus est vt illustrem, ita Hieron. Bap. de Lanza. Tom. III.

mirabilem. Ilico ad celebrandum tantae victoriae triumphum altare constituit, quod primum omnium fuit a Moyle erectum ex opinione Cajetani, Deoque in illo sacrificium obtulit pacificum in gratiarum actionem, ipsum autem altare cognominauit: *Domus vocatus montem.* Exo. 17. Hebraeo, vt notat Lyran, scribitur: *Lebona voffi*, id est: *Domus vocatum mentis* eius rationem Moyses subiungit: *Qua manus solus Dominus.* Sic legit Caser. & Lyoman; Licet vulgata habeat: *Manus solus Dominus*, & utrumque tibi conuenit, q. d. Deo hoc erigitur altare, quia victoria, quam retuli, opus est solius Dei manui referendum: haec illa est, quae de hostibus triumphum operata est illustrissimum. Quomodo? An non opus hoc fuit manuum Iosue praestantis, imo & tuarum quas orando et lumines extulisti? Non ab uno: verum quantum haec boni operata sunt, de manibus processit creatoris, prout ipse principaliter gloria consecratur, ipsi laus deferatur scriptura. Item hoc indicare voluit Abraham, si D. Chryst. credimus quando fugatis viciuque quatuor Regibus de victoria sua cum Melchisedech Rege Salem colloctus ait illis: *Laus ad eum manum meam, quasi Deo victoriae laudem assignaui, ac dicendo: Victoriam ac triumphum operatus est ille ineffabilis virtute.* De hoc David omnium ore commendatur.

III. *Reue declarauit David gratia respiciam, armelius Christus dicendo: Dedit mihi, ut faciam.*

I. *N omni opere confessionem dedit sancto.* Probat non sicut David quantum Deo teneatur, in omni bono quod faciebat, quodque esset ipse agens principale. Et ipse Deus, qui submissimam illi diuinitatis notitiam instatit mysteriorum gratia, pariter illi conturbat infidum efficaciam scientiam; ita vt breuioribus ac magis significatis nemo verbis hoc dixerit ac declarauerit ingeniosus. Ea deinde ratione hoc ipsum milites repetit, fueruntque in aeterna illa verba qua tantopere SS. Concilia & SS. Patres expendunt. *Quod in gloria virtutis cordium tuorum, & in bonis placitis tuis exaltabitur cor meum.* q. d. Tibi Domine, laus deferatur & honor bonorum omnium, quae Sancti tui patrarunt: est etenim hoc omne opus tuum, cuius virtus est eorum auctoritas, si namque eam habeat voluntas vt consentiat, si vestram acceperit inspirationem, si sese ad bonum

Exo. 17. II. III. IIII. I. Deo bonorum omnium debetur laus.

